

The Relationship between Smartphone Addiction and Suicidal Ideation with the Mediation of Cultural Attitudes among Youth

Solmaz Sadeghi-Dashkasan

Ph.D. Student in Psychology,
University of Tabriz, Tabriz,
Iran.

solmaz.sadeghi@tabrizu.ac.ir

Saideh Mosavi

M.A. in General Psychology,
Tabriz Branch, Islamic Azad
University, Tabriz, Iran.

saeidehmosavi784@gmail.com

Vahideh Mosavi

M.A. in General Psychology,
Tabriz Branch, Islamic Azad
University, Tabriz, Iran.

vahidehmosavi1363@gmail.com

Morteza Azizi

* Assistant Professor of
Psychology, Sarab Branch,
Islamic Azad University,
Sarab, Iran.

dr.azizi2013@gmail.com

Received: 2024/11/08

Accepted: 2025/06/05

DOI:

10.22034/jpcs.2025.1281149.1369

ABSTRACT

This study aims to develop a structural model examining the influence of smartphone addiction on suicidal ideation, with cultural attitudes serving as a mediating factor among students. The research employed a descriptive-correlational design and utilized structural equation modeling for data analysis. The target population consists of students enrolled at Azad University of Tabriz in 1403, totaling 20,785 individuals according to institutional records. A sample of 200 participants was selected through convenience sampling, in accordance with structural equation modeling guidelines recommending 10 to 20 respondents per variable. Data were collected via an online questionnaire comprising the Smartphone Addiction Scale (Koo, H. Y., 2009), the Beck Scale for Suicidal Ideation (Beck, 1961), and Hofstede's Cultural Dimensions Questionnaire (1984). Structural equation modeling revealed a significant positive direct effect of smartphone addiction on suicidal ideation ($\beta = 0.271$), as well as a significant indirect effect mediated by cultural attitudes ($\beta = 0.078$), resulting in a total effect of $\beta = 0.349$. Together, smartphone addiction and cultural attitudes accounted for 23.7% of the variance in suicidal ideation. These findings confirm the proposed theoretical model of cultural attitudes as a mediator in the relationship between smartphone addiction and suicidal ideation among students at a 95% confidence level ($p < 0.05$). Additionally, the prevalence of strong suicidal ideation, as determined by clinical assessment, was found to be 19.5% within the study sample.

Keywords: Smartphone Addiction, Cultural Attitudes, Suicidal Ideation.

► **Citation (Vancouver):** Sadeghi-Dashkasan S, Mosavi S, Mosavi V, Azizi M, The Relationship between Smartphone Addiction and Suicidal Ideation with the Mediation of Cultural Attitudes among Youth. *Police Cultural Studies*, 2025; 12(1): 1-14.

► **Citation (APA):** Sadeghi-Dashkasan, S., Mosavi, S., Mosavi V., Azizi M., (2025) The Relationship between Smartphone Addiction and Suicidal Ideation with the Mediation of Cultural Attitudes among Youth. *Police Cultural Studies*, 12(1), 1-14.

ارتباط اعتیاد به گوشی هوشمند و افکار خودکشی با میانجی‌گری نگرش‌های فرهنگی در جوانان

چکیده

پژوهش حاضر، با هدف تدوین مدل ساختاری نقش اعتیاد به گوشی هوشمند بر افکار خودکشی با میانجی‌گری نگرش‌های فرهنگی در جوانان انجام گرفت. روش این پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی به شیوه معادلات ساختاری است. جامعه آماری پژوهش شامل دانشجویان دانشگاه آزاد تبریز در سال ۱۴۰۳ است که طبق آمار ۲۰۷۸۵ نفر بودند. حجم نمونه ۲۰۰ نفر، براساس قواعد معادلات ساختاری که تعداد ۱۰ الی ۲۰ نفر برای هر مؤلفه است، به صورت نمونه‌گیری در دسترس با روش پرسشنامه برخط انتخاب شد. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه اعتیاد به گوشی هوشمند کوهی (۲۰۰۹)، مقیاس سنجش افکار خودکشی بک (۱۹۶۱) و پرسشنامه نگرش‌های فرهنگی هافستد (۱۹۸۴) است. داده‌های گردآوری شده با استفاده از روش معادلات ساختاری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان می‌دهد که اثر مستقیم اعتیاد به گوشی هوشمند بر افکار خودکشی، $\beta(0/271)$ ، اثر غیر مستقیم اعتیاد به گوشی هوشمند با میانجی‌گری نگرش‌های فرهنگی، $\beta(0/078)$ و اثر کل، $\beta(0/349)$ است و این رابطه به صورت مثبت و مستقیم معنی‌دار است. همچنین، متغیرهای اعتیاد به گوشی هوشمند و نگرش‌های فرهنگی به طور هم‌زمان قادر به تبیین ۲۳/۷ درصد از واریانس افکار خودکشی هستند. بنابراین، مدل نظری نقش میانجی‌گری نگرش‌های فرهنگی در رابطه بین اعتیاد به گوشی هوشمند با افکار خودکشی در دانشجویان در سطح ۰/۰۵ و با احتمال ۹۵٪ تأیید می‌گردد و شیوع افکار خودکشی قوی مورد بررسی بالینی در دانشگاه آزاد تبریز ۱۹/۵ درصد محاسبه شد.

کلیدواژه‌ها: اعتیاد به گوشی هوشمند، نگرش‌های فرهنگی، افکار خودکشی.

سولماز صادقی داشکسن

دانشجوی دکتری روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

solmaz.sadeghi@Tabrizu.ac.ir

سعیده موسوی

کارشناس ارشد روان‌شناسی عمومی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران.

saeidehmosavi784@gmail.com

وحیده موسوی

کارشناس ارشد روان‌شناسی عمومی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران.

Vahidehmosavi1363@gmail.com

مرتضی عزیزی

* استادیار روان‌شناسی، واحد سراب، دانشگاه آزاد اسلامی، سراب، ایران.

dr.azizi2013@gmail.com

(نویسنده مسئول)

نوع مقاله: پژوهشی

صص: ۱-۱۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۸/۱۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۳/۱۵

شناسه دیجیتال (DOI):

10.22034/jpcs.2025.1281149.1369

◀ **استناد (ونکوور):** صادقی داشکسن س، موسوی س، موسوی و، عزیزی م. ارتباط اعتیاد به گوشی هوشمند و افکار خودکشی با میانجی‌گری نگرش‌های فرهنگی در جوانان. *مطالعات فرهنگی پلیس*، ۱۴۰۴؛ ۱۲(۱): ۱-۱۴.

◀ **استناد (APA):** صادقی داشکسن، س، موسوی، س، موسوی، و، عزیزی، م. (۱۴۰۴). ارتباط اعتیاد به گوشی هوشمند و افکار خودکشی با میانجی‌گری نگرش‌های فرهنگی در جوانان. *مطالعات فرهنگی پلیس*، ۱۲(۱)، ۱-۱۴.

افکار خودکشی^۱ فکرکردن در مورد شیوه مرگی است که آگاهانه و از روی عمد جهت نابودسازی خود صورت می‌گیرد که با فراوانی نسبی در میان تمام گروه‌های سنی وجود دارد، اما فراوانی آن در میان جوانان بیشتر است (انیسی و همکاران، ۱۳۸۴). از نظر سازمان بهداشت جهانی^۲ (۲۰۲۱)، خودکشی و در قدم اول افکار مرتبط با آن یک تهدید جدی برای سلامت عمومی در جمعیت عمومی است و سالانه حدود ۱۶ میلیون نفر افکار خودکشی دارند (شفیعی‌نژاد و همکاران، ۱۴۰۰). پژوهش‌های انجام‌شده نشان می‌دهد که نسبت بالایی از دانشجویان در کشورهای مختلف جهان خودکشی کرده و درصد بسیار زیادی درباره آن فکر می‌کنند (کولینز و پایکل، ۳، ۲۰۰۰). در ایران نیز در سال ۲۰۰۰ برآورد شده بود که ۶/۶ نفر در هر ۱۰۰ هزار نفر در ایران مرتکب خودکشی منجر به مرگ می‌شوند، اما تحقیقات حاکی از آن است که این آمار به ۹/۹ نفر در دو دهه اخیر افزایش یافته است (کیانی‌چلمردی و همکاران، ۱۳۹۸).

وابستگی به گوشی هوشمند وضعیتی است که با استفاده فراوان و اشتغال ذهنی از گوشی هوشمند و تجربه احساس ناخوشایند به هنگام دورماندن از آن مشخص می‌شود (جنارو و همکاران، ۴، ۲۰۱۸) و یکی از شایع‌ترین انواع اعتیادات غیر دارویی به‌شمار می‌رود که با نشانه‌هایی مانند استفاده مفرط، تعارضات خانوادگی، به‌هم‌خوردن فعالیت‌های تحصیلی، شخصی و احساس نیاز به مکالمه تلفنی، استفاده از برنامه‌ها و اطلاعات آن یا ارسال پیام کوتاه، اضطراب و بی‌قراری، افسردگی و احساس تنهایی همراه است (کاس و همکاران، ۵، ۲۰۱۸).

استفاده کنترل‌نشده از گوشی هوشمند، فرد را در معرض خطرات فیزیکی، اجتماعی و سلامت روانی مدرن قرار می‌دهد که از بین آن‌ها می‌توان به مشکلات

اضطراب و استرس، افسردگی و از همه مهم‌تر کاهش سطح سلامت روان و تقویت این چرخه باطل اشاره کرد (فتحی و همکاران، ۱۳۹۹). در مطالعه جعفری هرنیدی و بهرامی (۱۳۹۸)، بین وابستگی به تلفن همراه و کاهش سلامت روان و گرایش به خودآسیبی رابطه معناداری وجود دارد. باید این نکته را در نظر داشته باشیم که علت خودکشی محدود به یک عامل نیست، بلکه عوامل فشارزای بسیاری در درازمدت می‌تواند در فرد تحت فشار روانی، گرایش به آسیب‌زدن به خود را ایجاد کند (فتحی و همکاران، ۱۴۰۳). براین اساس، اعتیاد به گوشی هوشمند می‌تواند با واسطه عوامل بسیاری بر پیدایش افکار خودکشی در دانشجویان مرتبط باشد، نگرش‌های فرهنگی^۶ حاکم بر جامعه و در پی آن خانواده می‌تواند یکی از این عوامل میانجی باشد.

فرهنگ^۷، مجموعه‌ای از ارزش‌ها، باورها، درک و استنباط و شیوه‌های تفکر و تصمیم‌گیری است که اعضای سازمان یا یک جامعه در آن‌ها وجوه مشترک دارند (جعفری و مقیمی، ۱۳۹۳). براساس نظرهاستند (۱۹۸۴)، نگرش‌های فرهنگی چهار بعد را دربر می‌گیرد، بعد اول، مردسالاری- زن‌سالاری^۸ است که در جوامع مردگرا نقش اجتماعی مردم بر حسب جنسیت به‌روشنی تفکیک شده و معمولاً اختلافات با مجادله فیصله داده می‌شود، برعکس در جوامع زن‌گرا، مردم علاقه دارند اختلافات را با مذاکره حل کنند. بعد دوم، جمع‌گرایی- فردگرایی^۹ است که حاکی از وابستگی اندک بین افراد یک جامعه است و در جوامع فردگرا، هر کس به فکر منافع خود و افراد نزدیک خود است، برعکس در جوامع جمع‌گرا، بین افراد یک گروه وابستگی شدید وجود دارد و جامعه همیشه از فرد به جهت وفاداری‌های او حمایت می‌کند. بعد سوم، اجتناب از عدم اطمینان^{۱۰} است که جوامعی که اجتناب از عدم اطمینان کم‌تری دارند، به پذیرش خطر در مواجهه با ناشناخته‌ها

6- Cultural attitudes

7- Culture

8- Patriarchy-feminism

9- Collectivism-individualism

10- Avoiding uncertainty

1-Suicidal thoughts

2-World Health Organization

3- Collins, I. P., & Paykel, E. S.

4- Jenaro, C., Flores, N., Cruz, M., Pérez, M. C., Vega, V., & Torres, V. A.

5- Kuss, Kanjo, Crook-Rumsey, Kibowski and Wang

مشتاق‌اند و خطرپذیرترند، اما جوامعی که اجتناب از عدم اطمینان بیشتری دارند، خطرپذیری در آن‌ها کم‌تر است و بعد چهارم، فاصله قدرت^۱ است که فاصله قدرت، میزان تحمل نابرابری در قدرت است، در وضعیت فاصله قدرت بیشتر، قدرت در دست افراد کم‌تری متمرکز است، زیردستان همیشه منتظرند به آن‌ها دستور داده شود و شکاف عمیقی بین سطوح بالا و پایین جامعه وجود دارد؛ در فاصله قدرت کم‌تر، عکس این موارد صادق است (فرهودی، ۱۳۹۸).

فرهنگ می‌تواند بر روان فرد در زندگی اثرگذار باشد، زیرا برنامه‌ریزی اولیه برای هر چیزی از خانواده شروع می‌شود و در محله، مدرسه، گروه هم‌سالان، محل کار و اجتماع ادامه پیدا می‌کند و در انتها دوباره بر خانواده اثر می‌گذارد و این چرخه ادامه پیدا می‌کند، بنابراین فرهنگ جامعه مؤثر بر خانواده و فرهنگ خانواده مؤثر بر فرد است و برعکس، درحقیقت نگرش‌های فرهنگی حاکم بر جامعه می‌تواند بر ارزش‌ها و نگرش‌های فرد تأثیر جدی بگذارد (هافستد و همکاران^۲، ۲۰۱۰). این اثرگذاری در فرهنگ در استفاده از گوشی هوشمند نیز در دانشجویان دیده می‌شود، با درنظرگرفتن شرایط، در دوره دانشجویی نیازمندی به استفاده از گوشی هوشمند بیشتر از بقیه دوره‌های زندگی است که این امر سبب می‌گردد تا دانشجویان ضمن روبه‌رو شدن با مشکلات آموزشی، اقتصادی، تغییرات فرهنگی و اجتماعی در دوران تحصیل، در معرض آسیب‌های ناشی از استفاده بیش‌ازحد گوشی هوشمند نیز قرار بگیرند (گائو و همکاران^۳، ۲۰۱۸). این عمل بر روان فرد اثرگذار بوده و بر شکل‌گیری افکار خودکشی نیز تأثیر می‌گذارد. در همین راستا، در مطالعه سلیمانی و همکاران (۱۳۹۶)، استفاده بیش از اندازه از اینترنت بدون فرهنگ‌سازی با مشکلات روان-شناختی در دانشجویان مرتبط است. همچنین، در پژوهش شریفی‌رهنمو و سراجی (۱۴۰۰)، اعتیاد به گوشی هوشمند با امنیت فرهنگی و روانی ارتباط دارد.

تا قبل از مطالعات ادوین اشنایدمن^۴ خودکشی پدیده‌ای اجتماعی تلقی می‌شد و در تبیین آن، عمدتاً متغیرهای جمعیت‌شناختی مطالعه می‌شدند، اما اشنایدمن با تعریف خودکشی به‌صورت راه‌حلی که فرد برای مسأله خاصی به کار می‌گیرد، پیش‌بینی احتمال خودکشی و پیشگیری از آن را با استفاده از مؤلفه‌های روان‌شناختی مطرح کرد (عماد و هادیان‌فرد، ۱۳۹۸).

از بعد روان‌شناختی در مطالعه خودکشی باید به‌جای استفاده از نرخ‌های خودکشی، فرد و وضعیت زندگی شخصی و حرفه‌ای همانند ابعاد روانی-فرهنگی، خانوادگی و محیطی وی را مد نظر قرار داد و از منابعی استفاده کرد که آن‌ها را هر چه بیشتر به دنیای درونی فردی که اقدام به خودکشی کرده است، نزدیک کند (فتحی و همکاران، ۱۴۰۳). اما، پژوهشی مبتنی بر بررسی اثرات روانی مجموع متغیرهای پژوهش به‌طور مستقیم و غیر مستقیم بر گرایش به افکار خودکشی و آسیب به خود یافت نشد، براین اساس پژوهش حاضر با درنظرگرفتن چنین خلأیی در پیشینه پژوهش، به دنبال پاسخ‌دادن به این سؤال است که «آیا مدل ساختاری اعتیاد به گوشی هوشمند با میانجی‌گری نگرش‌های فرهنگی دانشجویان بر گرایش به افکار خودکشی در بین دانشجویان برازش دارد؟»

روش پژوهش

پژوهش حاضر به‌روش همبستگی و در گروه طرح‌های علی غیر آزمایشی به‌شیوه معادلات ساختاری انجام شده است. جامعه آماری پژوهش شامل دانشجویان دانشگاه آزاد تبریز در سال ۱۴۰۳ می‌شود که طبق آمار، ۲۰۷۸۵ نفر بودند. حجم نمونه ۲۰۰ نفر، بر اساس قواعد معادلات ساختاری به‌دست آمد که تعداد ۱۰ الی ۲۰ نفر برای هر مؤلفه است. جهت جمع‌آوری داده‌ها از ابزارهای زیر استفاده شده است: پرسشنامه مردم‌شناختی: ابتدا در مورد سن و جنسیت دانشجویان اطلاعات به‌دست آمد.

3- Gao, Li, Zhang, Gao, Kong and Hu
4- Schneidman

1- Power distance
2- Hofstede, G., Hofstede, G. J., & Minkov, M.

- پرسشنامه وابستگی به گوشی هوشمند

پرسشنامه وابستگی به گوشی هوشمند در سال ۲۰۰۹ توسط کوهی^۱ تهیه شده است. این پرسشنامه شامل بیست سؤال است که قسمت اول آن شامل مشخصات مردم‌شناختی و نحوه استفاده از گوشی هوشمند است و قسمت دوم آن شامل سؤال‌هایی در مورد وابستگی به گوشی هوشمند است که در حیطه تحمل محرومیت، اختلال عمل‌کرد زندگی و اجبار و اصرار طبقه‌بندی و نمره‌گذاری شده است. امتیازات به سؤالات وابستگی به تلفن، کاربران شدید و کاربران متوسط طبقه‌بندی شده است. نمره کم‌تر از ۶۳ نشانگر استفاده متوسط از گوشی هوشمند است. نمره بین ۶۳ تا ۶۹ نشانگر استفاده شدید از گوشی هوشمند است. نمره بزرگ‌تر یا مساوی ۷۰ اعتیاد در نظر گرفته می‌شود (کوهی، ۲۰۰۹). روایی پرسشنامه مورد تأیید استادان و صاحب‌نظران قرار گرفته و پایایی آن توسط خزاعی و همکاران (۱۳۹۲)، ۰/۹۲ گزارش شده و در پژوهش یزدانی (۱۳۹۶) نیز آلفای کرونباخ وابستگی به گوشی هوشمند ۰/۷۱ به دست آمده است.

- پرسشنامه نگرش‌های فرهنگی هافستد^۲ (۱۹۸۴)

این پرسشنامه دارای ۲۵ گویه است که سؤالات آن دربرگیرنده چهار بعد فرهنگ ملی است که هافستد (۱۹۸۰) آن‌ها را مردسالاری در مقابل زن‌سالاری (MF)، فردگرایی در مقابل جمع‌گرایی (IC)، اجتناب از عدم اطمینان (UD) و توزیع قدرت (PA) مشخص نموده است. نمره‌گذاری با طیف لیکرت بین ۱-۵ است، مجموع امتیازات هر مؤلفه اگر از ۳ بیشتر باشد، حد بالای آن مؤلفه (مردسالاری، جمع‌گرایی، اجتناب از عدم اطمینان (خطرپذیری بالا) و توزیع ناعادلانه قدرت) و از ۳ کم‌تر باشد حد پایین (زن‌سالاری، فردگرایی، خطرپذیری پایین و توزیع عادلانه قدرت) و عدد ۳ نشان‌دهنده تعادل بین این دو طیف است. برای بررسی پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. ضریب آلفای کرونباخ برای مردسالاری -

زن‌سالاری برابر ۰/۷۴۹، برای فردگرایی-جمع‌گرایی برابر ۰/۷۳۳، برای توزیع قدرت برابر ۰/۸۶۷، برای عدم اطمینان برابر ۰/۷۶۷ و برای کل پرسشنامه برابر ۰/۸۶۳ است (هافستد، ۱۹۸۴). در مطالعه صفری‌دشتکی و سلاجقه (۱۳۹۷)، روایی محتوایی این پرسشنامه ۰/۹۲ به دست آمد.

- مقیاس سنجش افکار خودکشی بک^۳

این پرسشنامه به وسیله بک در سال ۱۹۶۱ طراحی شده است. دارای ۱۹ گویه است که هدف آن سنجش داشتن افکار خودکشی، آمادگی جهت خودکشی و قصد اقدام به خودکشی است. مقیاس بر اساس سه درجه نقطه‌ای از ۰ تا ۲ است. دارای ۳ مؤلفه است که عبارتند از: تمایل به مرگ، آمادگی برای خودکشی و تمایل به خودکشی واقعی. ابتدا، آزمودنی باید ۵ سؤال اول که حکم غربال‌گری دارند را پاسخ دهد و اگر جواب‌های او نشانی از افکار خودکشی داشت، سؤال‌های بعدی را باید جواب دهد. آماده‌سازی و هنجاریابی به واسطه جعفر انیسی صورت پذیرفته است، داده‌های به دست آمده از طریق روش همبستگی و آزمون t تجزیه و تحلیل شده و روایی آن برابر است با ۰/۷۶ و اعتبار آن از روش آلفای کرونباخ برابر با ۰/۹۵ است (انیسی و همکاران، ۱۳۸۴).

تجزیه و تحلیل آماری

در ادامه برای تحلیل داده‌های پژوهش از روش معادلات ساختاری به روش بوت‌استروپ از نرم‌افزارهای Amos-24 و Spss-16 استفاده گردید.

یافته‌ها

از ۲۰۰ نفر شرکت‌کننده در پژوهش، ۸۳ نفر (۴۱/۵ درصد) پسر و ۱۱۷ نفر (۵۸/۵ درصد) دختر هستند و میانگین سنی نیز ۲۲/۹۸ با انحراف معیار ۴/۱۷ است. همچنین، ۳۹ نفر

1- Koo, H. Y.

2- Hofstede

3- Beck Suicidal Thought Scale

شده است. برای بررسی نرمال بودن داده‌ها نیز از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده گردید. نتایج در جدول (۱) حاکی از آن است که کولموگروف-اسمیرنوف در اکثر متغیرها بالای ۰/۰۵ است و داده‌ها نرمال هستند.

(۱۹/۵ درصد، ۲۷ پسر و ۱۲ دختر) دارای افکار خودکشی قوی بودند. در جدول (۱)، آمار توصیفی (شامل میانگین و انحراف معیار) نمرات مربوط به متغیرهای اصلی پژوهش گزارش

جدول ۱- شاخص‌های نرمال بودن توزیع داده‌ها

متغیر	مؤلفه	میانگین	انحراف معیار	کم‌ترین نمره	بیشترین نمره	آماره Z	معنی‌داری
اعتیاد به گوشی هوشمند	-	۴۶/۷۲	۲۳/۱۷	۱۷	۸۲	۱/۲۲۱	۰/۳۸۱
نگرش‌های فرهنگی	مردسالاری-زن‌سالاری	۳/۱۱	۰/۹۲	۲/۷۲	۳/۸۸	۱/۲۰۲	۰/۲۳۲
	جمع‌گرایی-فردگرایی	۳/۶۴	۰/۷۶	۳/۴۰	۴	۱/۳۱۲	۰/۲۰۷
	اجتناب از عدم اطمینان	۴/۸۱	۰/۲۹	۴/۴۴	۵	۱/۹۱۴	۰/۰۴۹
	فاصله قدرت	۳/۱۵	۰/۱۶	۳	۳/۱۶	۱/۴۷۱	۰/۱۰۹
	نمره کل	۹۲/۱۷	۱۱/۳۴	۳	۱۲۵	۲/۳۳۶	۰/۲۲۱
افکار خودکشی	تمایل به مرگ	۲/۲۱	۲/۱۱	۰	۵	۱/۱۵۹	۰/۰۹۰
	آمادگی خودکشی	۳/۳۷	۲/۲۳	۰	۷	۱/۱۴۵	۰/۱۴۰
	میل به خودکشی واقعی	۱/۹۸	۲/۰۱	۰	۴	۱/۱۱۱	۰/۰۶۱
	نمره کل	۹/۴۲	۴/۱۸	۰	۱۹	۲/۹۲۸	۰/۲۴۲

مستقیم و با جمع‌گرایی-فردگرایی ($I = -0.215$) و اجتناب از عدم اطمینان (خطرپذیری) ($I = 0.306$) دارای رابطه معکوس منفی است و با افکار خودکشی ($I = 0.271$) رابطه مثبت مستقیم دارد، همچنین افکار خودکشی با نگرش‌های فرهنگی ($I = 0.365$) و از مؤلفه‌های نگرش‌های فرهنگی نیز با مردسالاری-زن‌سالاری ($I = 0.346$) و فاصله قدرت ($I = 0.409$) دارای رابطه مثبت و مستقیم و با جمع‌گرایی-فردگرایی ($I = -0.233$) و اجتناب از عدم اطمینان ($I = 0.187$) دارای رابطه منفی معکوس معنی‌دار است.

جدول (۲)، ماتریس همبستگی پیرسون را به‌عنوان پیش‌فرض برای متغیرهای مورد مطالعه نشان می‌دهد. با توجه به آن متغیر اعتیاد به گوشی هوشمند با نگرش‌های فرهنگی (در این پژوهش حد افراطی مد نظر است، یعنی هرچه نمره بالاتر باشد، نگرش‌های فرهنگی دارای حد افراط مردسالاری، فردگرایی، اجتناب از عدم اطمینان و توزیع قدرت است) دارای رابطه مثبت ($I = 0.214$) و از مؤلفه‌های نگرش‌های فرهنگی با مردسالاری-زن‌سالاری ($I = 0.118$) و فاصله قدرت ($I = 0.186$) دارای رابطه مثبت

جدول ۲- ماتریس همبستگی پیرسون برای متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱- اعتیاد به گوشی هوشمند	۱						
۲- نگرش‌های فرهنگی	**۰/۲۱۴	۱					
۳- مردسالاری-زن‌سالاری	**۰/۱۱۸	**۰/۶۱۷	۱				
۴- جمع‌گرایی-فردگرایی	**۰/۲۱۵	**۰/۵۲۴	*۰/۱۲۷	۱			
۵- اجتناب از عدم اطمینان	**۰/۳۰۶	**۰/۵۶۲	**۰/۳۰۲	**۰/۱۹۷	۱		
۶- فاصله قدرت	*۰/۱۸۶	**۰/۵۷۸	**۰/۲۳۴	*۰/۱۰۳	**۰/۲۴۵	۱	
۷- افکار خودکشی	**۰/۲۷۱	**۰/۳۶۵	**۰/۳۴۶	**۰/۲۳۳	**۰/۱۸۷	**۰/۴۰۹	۱

**معنی‌داری در سطح ۰/۰۱

*معنی‌داری در سطح ۰/۰۵

جدول (۳) نشان می‌دهد که پیش‌فرض استقلال منابع خطای مورد مطالعه محقق شده است، چراکه شاخص مربوط به آزمون دوربین-واتسون در محدوده مطلوب، یعنی

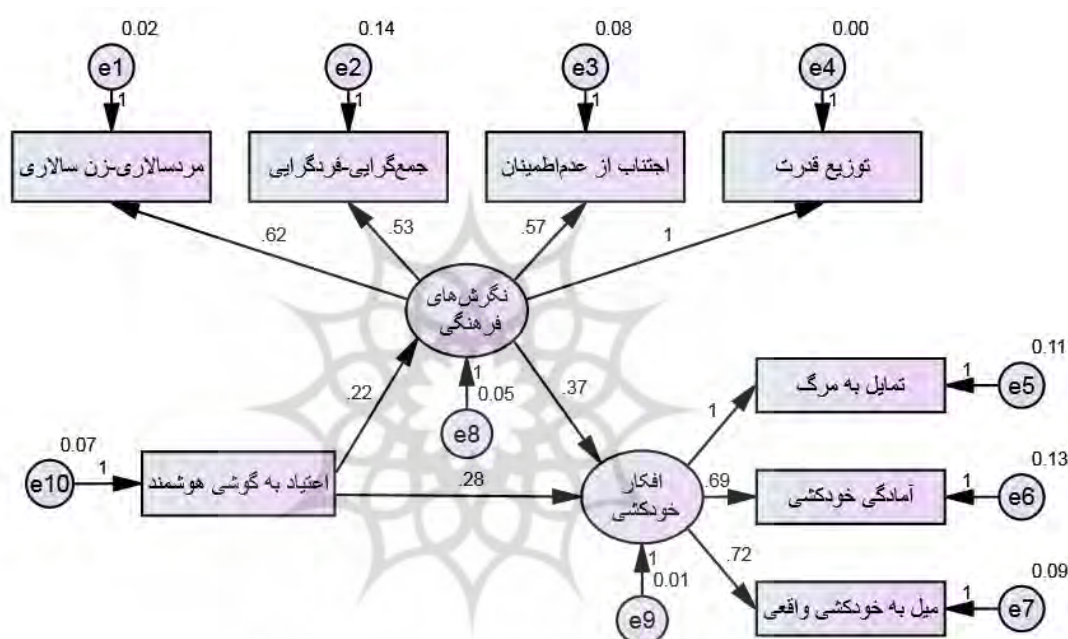
جدول (۳) نشان می‌دهد که پیش‌فرض استقلال منابع خطای مورد مطالعه محقق شده است، چراکه شاخص مربوط به آزمون دوربین-واتسون در محدوده مطلوب، یعنی

جدول ۳- آزمون دوربین-واتسون برای پیش‌فرض استقلال

مدل	R	R ²	R ² اصلاح شده	خطای معیار برآورد	دوربین-واتسون
افکار خودکشی	۰/۴۸۶	۰/۲۳۷	۰/۰۵۶	۶/۱۰۹	۱/۹۲۱

در شکل (۱) در زیر آمده است:

مدل ساختاری نقش میانجی‌گری نگرش‌های فرهنگی در رابطه بین اعتیاد به گوشی هوشمند و افکار خودکشی

شکل ۱- مدل ساختاری نقش میانجی‌گری نگرش‌های فرهنگی در رابطه بین اعتیاد به گوشی هوشمند و افکار خودکشی

جدول (۴)، شاخص‌های برازندگی مدل برون‌داد را نشان می‌دهد که شامل شاخص مجذور خی ($\chi^2 = 98/901$)، مجذور خی نسبی ($\chi^2/df = 2/673$)، شاخص نیکویی برازش ($GFI = 0/904$)، شاخص برازش هنجار شده ($NFI = 0/901$)، شاخص نیکویی برازش مقایسه‌ای

جدول (۴)، شاخص‌های برازندگی مدل برون‌داد را نشان می‌دهد که شامل شاخص مجذور خی ($\chi^2 = 98/901$)، مجذور خی نسبی ($\chi^2/df = 2/673$)، شاخص نیکویی برازش ($GFI = 0/904$)، شاخص برازش هنجار شده ($NFI = 0/901$)، شاخص نیکویی برازش مقایسه‌ای

جدول ۴- شاخص‌های برازش مدل برون‌داد

شاخص‌ها	X ²	df	X ² /df	GFI	NFI	CFI	RMSEA
مدل برون‌داد	۹۸/۹۰۱	۳۷	۲/۶۷۳	۰/۹۰۴	۰/۹۰۱	۰/۸۹۴	۰/۰۶۳

ضریب بتا هر ۱ واحد نمره افکار خودکشی را تبیین می‌کند که از نظر آماری معنادار هستند. بتای مثبت نشان از رابطه مستقیم و بتای منفی نشان از رابط و اثر منفی و معکوس

در جدول (۵)، ضرایب اثر مستقیم و غیر مستقیم و اثر کل بین متغیرهای پیش‌بین، واسطه و ملاک گزارش شده است. میزان ضرایب بتا به ما نشان می‌دهد که هر مؤلفه به میزان

دارد. نتایج گزارش شده نشان می‌دهد که اعتیاد به گوشی هوشمند با واسطه نگرش‌های فرهنگی، افکار خودکشی را در دانشجویان پیش‌بینی می‌کند، این به این معناست که مدل نقش میانجی‌گری نگرش‌های فرهنگی در رابطه بین اعتیاد به گوشی هوشمند با افکار خودکشی دانشجویان برآزش دارد.

جدول ۵- اثر کامل، مستقیم و غیر مستقیم بین اعتیاد به گوشی هوشمند با واسطه‌گری نگرش‌های فرهنگی بر افکار خودکشی

متغیر برونزاد ← متغیر درونزاد	اثر مستقیم	اثر غیرمستقیم	اثر کل
اعتیاد به گوشی هوشمند ← نگرش‌های فرهنگی	$\beta(0/215), P(0/001)$		
اعتیاد به گوشی هوشمند ← مردسالاری-زنسالاری	$\beta(0/118), P(0/033)$		
اعتیاد به گوشی هوشمند ← جمع‌گرایی-فردگرایی	$\beta(-0/215), P(0/001)$		
اعتیاد به گوشی هوشمند ← اجتناب از عدم اطمینان	$\beta(-0/306), P(0/001)$		
اعتیاد به گوشی هوشمند ← فاصله قدرت	$\beta(0/186), P(0/027)$		
اعتیاد به گوشی هوشمند ← افکار خودکشی	$\beta(0/271), P(0/001)$		
نگرش‌های فرهنگی ← افکار خودکشی	$\beta(0/365), P(0/001)$		
مردسالاری-زنسالاری ← افکار خودکشی	$\beta(0/346), P(0/001)$		
جمع‌گرایی-فردگرایی ← افکار خودکشی	$\beta(-0/233), P(0/001)$		
اجتناب از عدم اطمینان ← افکار خودکشی	$\beta(-0/187), P(0/029)$		
فاصله قدرت ← افکار خودکشی	$\beta(0/409), P(0/001)$		
اعتیاد به گوشی هوشمند ← نگرش‌های فرهنگی ← افکار خودکشی		$\beta(0/078), P(0/001)$	$\beta(0/349), P(0/001)$
اعتیاد به گوشی هوشمند ← مردسالاری-زنسالاری ← افکار خودکشی		$\beta(0/040), P(0/001)$	$\beta(0/311), P(0/001)$
اعتیاد به گوشی هوشمند ← جمع‌گرایی-فردگرایی ← افکار خودکشی		$\beta(-0/074), P(0/001)$	$\beta(0/196), P(0/001)$
اعتیاد به گوشی هوشمند ← اجتناب از عدم اطمینان ← افکار خودکشی		$\beta(0/057), P(0/001)$	$\beta(0/328), P(0/001)$
اعتیاد به گوشی هوشمند ← فاصله قدرت ← افکار خودکشی		$\beta(0/076), P(0/001)$	$\beta(0/347), P(0/001)$

مطابق شکل (۱) و جدول (۳)، متغیرهای اعتیاد به گوشی هوشمند و نگرش‌های فرهنگی به‌طور هم‌زمان قادر به تبیین ۲۳/۷ درصد از واریانس افکار خودکشی هستند. با توجه به نتایج بدست آمده مدل نظری نقش میانجی‌گری نگرش‌های فرهنگی در رابطه بین اعتیاد به گوشی هوشمند با افکار خودکشی دانشجویان در سطح ۰/۰۵ و با احتمال ۹۵٪ تأیید می‌گردد.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که رابطه اعتیاد به گوشی هوشمند با نگرش‌های فرهنگی، مثبت و مستقیم، از مولفه‌های

مؤلفه‌های نگرش‌های فرهنگی با مردسالاری-زنسالاری و فاصله قدرت، مثبت و مستقیم و با جمع‌گرایی-فردگرایی و اجتناب از عدم اطمینان (خطرپذیری) معکوس و منفی است؛ این رابطه با افکار خودکشی نیز مثبت و مستقیم است، یعنی هرچه اعتیاد به گوشی هوشمند در دانشجویان افزایش یابد، مردسالاری-زنسالاری و فاصله قدرت افزایش و جمع‌گرایی-فردگرایی و اجتناب از عدم اطمینان (خطرپذیری) کاهش یافته و افکار خودکشی در جوانان افزایش می‌یابد و بالعکس. همچنین، شیوع افکار خودکشی قوی در دانشجویان دانشگاه آزاد تبریز، ۱۹/۵ درصد در این پژوهش است که در بین دانشجویان پسر بالاتر از دختران

نیز با خودکشی می‌تواند مرتبط باشد (امیری مصور و همکاران، ۱۴۰۲). ممکن است عواملی همانند احساس تنهایی و افسردگی، احتمال خودکشی را در افراد دارای اعتیاد به گوشی هوشمند افزایش دهد (شهبازیان خونیق و همکاران، ۱۳۹۸).

مطالعات نشان می‌دهد که با افزایش میزان استفاده از تلفن همراه، وابستگی روانی دانشجویان به گوشی هوشمند افزایش و تعاملات اجتماعی، کیفیت خواب، سلامت روان و کیفیت زندگی کاهش می‌یابد (شاهرودی و همکاران، ۱۳۹۷) و ممکن است افکار و رفتار خودکشی در آن‌ها افزایش یابد؛ در ایران پژوهش‌های اندکی در این زمینه وجود دارد؛ نتایج مطالعه بشرپور و احمدی (۱۴۰۱) نشان می‌دهد که اعتیاد به گوشی هوشمند و شبکه‌های اجتماعی با ایده‌پردازی و افکار خودکشی، رابطه معنی‌دار دارد.

امروز، گوشی‌های هوشمند امکان دستیابی به شکل جدیدی از برقراری ارتباط و به اشتراک‌گذاری اطلاعات را در اینترنت فراهم آورده‌اند، اما همانند سایر تکنولوژی‌ها استفاده نامناسب از آن‌ها می‌تواند اثرات مخرب بسیاری در پی داشته باشد (الیاسی، ۱۴۰۱). نگرش‌های برگرفته از فرهنگ در جوامع به‌عنوان یک عامل اثرگذار نقش پررنگی در میزان و نوع استفاده از این ابزار ارتباطی دارند؛ فرهنگ، یک واژه مرسوم برای برنامه‌های ذهنی افراد یک جامعه است و در فرهنگ لغات مردم‌شناسی، واژه‌ای شاخص برای همه انواع الگوهای تفکر، احساس و عمل است (هافستد و همکاران، ۲۰۱۰). از این رو، شناخت الگوها و فرهنگ استفاده از این وسیله هوشمند، میزان ساعات استفاده، میزان بهره‌گیری مثبت و منفی، میزان بهره‌گیری آموزشی بسیار حائز اهمیت است و نتایج حاصل از آن می‌تواند نگرش و شناخت بهتری نسبت به آن ایجاد کند و بستر مناسب‌تری را برای بهره‌گیری بهتر و کاهش نگرانی درباره کاربران و تغییرات فرهنگی فراهم کند (مظفری، ۱۳۹۶).

گزارش شده است. این نتایج با یافته‌های برخی مطالعات هم‌سو (پریزاد و همکاران، ۱۴۰۱؛ بشرپور و احمدی، ۱۴۰۱؛ آزادی و قمر، ۱۴۰۱؛ شیرزادگان و همکاران، ۱۳۹۷؛ شهبازیان خونیق و همکاران، ۱۳۹۸؛ نوروزی کینچاه، ۱۳۹۸؛ آلپ اصلان و همکاران^۱، ۲۰۱۴؛ لین و همکاران^۲، ۲۰۱۴؛ تاکائو و همکاران^۳، ۲۰۰۹؛ لی و همکاران^۴، ۲۰۲۲؛ چوو و همکاران^۵، ۲۰۲۰؛ عامری شهربابی و همکاران، ۱۳۹۸؛ دانایی، ۱۴۰۲؛ ادیب و همکاران، ۱۳۸۶؛ صابری و همکاران، ۱۴۰۲) و با یافته برخی مطالعات دیگر ناهم‌سو است (حسینی و همکاران، ۱۴۰۲؛ نوروزی کینچاه، ۱۳۹۸).

در تبیین این یافته‌ها می‌توان این‌گونه اظهار داشت که پیشرفت‌های جدید جهان تکنولوژی، رسانه‌های هوشمند را به‌منزله شیوه‌ای جهت برقراری ارتباط میان افراد قرار داده است، به‌رغم وجود مزایای ابزار هوشمند، اعتیاد در استفاده از این تکنولوژی می‌تواند منجر به آسیب‌های فردی، اجتماعی و فرهنگی فراوانی گردد (دانایی، ۱۴۰۲). انجمن روان‌پزشکی آمریکا (۲۰۱۹) چهار مؤلفه ضروری را جهت تشخیص اعتیاد به گوشی هوشمند پیشنهاد داده است: ۱- استفاده بیش از اندازه از آن که اغلب با ازدست‌دادن حس زمان و غفلت از نیازهای اساسی مرتبط است؛ ۲- علائم ترک، شامل احساس خشم، تنش و یا احساس افسردگی زمانی که گوشی در دسترس نیست؛ ۳- علائم تحمل، شامل نیاز به تجهیزات بهتر، نرم‌افزارهای بیشتر و ساعت‌های بیشتر استفاده؛ ۴- پیامدهای ناخوشایند شامل جروبحث، دروغ‌گویی، انزوای اجتماعی و خستگی مزمن (مهرادصدر و همکاران، ۱۴۰۲).

در حقیقت افراد معتاد به تلفن همراه در صورتی که گوشی هوشمندشان در دسترس نباشد، احساس افسردگی، شکست و تنهایی می‌کنند (تاکائو و همکاران، ۲۰۰۹). در پژوهش پریزاد و همکاران (۱۴۰۱)، بین نمره اعتیاد به تلفن هوشمند با متغیر احساس تنهایی رابطه مستقیم وجود داشت. این در حالی است که احساس تنهایی و افسردگی

4- Li, Y., Wang, Z., You, W., & Liu, X

5- Chu, J., Maruyama, B., Batchelder, H., Goldblum, P., Bongar, B., & Wickham, R. E.

1- Alpaslan, A. H., Avci, K., Soyulu, N., & Guzel, H. I.

2- Lin, I. H., Ko, C. H., Chang, Y. P., Liu, T. L., Wang, P. W., Lin, H. C., ... & Yen, C. F.

3- Takao, M., Takahashi, S., & Kitamura, M.

بررسی‌های انجام‌شده نشان می‌دهد که نگرش‌های فرهنگی با اعتیاد به گوشی هوشمند رابطه دارند؛ یافته‌های پژوهش چوو و همکاران (۲۰۲۰) نشان داد که خودکشی در جوامع مختلف تنها ناشی از اختلال روانی در فرد نیست و مشخص گردید که رویدادهای زندگی در هر فرهنگی به افکار و رفتار خودکشی مرتبط می‌شود که مستقل از عوامل مرتبط با بیماری روانی است.

در جوامع جمع‌گرا برخلاف جوامع فردگرا، افراد تمایل زیادی به کسب هویت در گروه‌ها دارند و این نیاز خود را از طریق عضویت در گروه‌های اینترنتی در گوشی هوشمند تأیید می‌کند. در پژوهش عامری‌شهرابی و همکاران (۱۳۹۸)، اعتیاد به گوشی هوشمند با افزایش پذیرش بیشتر نقش هویتی در مردان همراه بود. در جوامع زن‌گرا نیز بر همکاری، جو دوستانه، امنیت شغلی، مراقبت و کیفیت زندگی توجه بیشتری می‌شود، همچنین در فرهنگی با میزان بالای جمع‌گرایی و زن‌گرایی که درجه پایینی از اجتناب از عدم اطمینان را دارند، به‌سادگی می‌توانند مسائل و سیستم‌های جدید، از جمله گوشی هوشمند را بپذیرا باشند و به آن اعتماد کنند و بدون نیاز به ساختارهای ازپیش‌تعیین‌شده منافع آن را درک نمایند، درواقع این اعتماد و باور به مسائل موجود در سطح اینترنت حاضر در گوشی هوشمند، ناخودآگاه به ایجاد مقایسه فرد از زندگی خود با دیگران منجر شده و ناکامی و ناامیدی حاصل از این مقایسه می‌تواند او را به سمت افسردگی و افکار خودکشی سوق دهد (دانایی، ۱۴۰۲). نتایج حاصل از پژوهش حاضر با نتایج مطالعه دانایی (۱۴۰۲)، هم‌سو است، اما در بررسی حسینی و همکاران (۱۴۰۲)، ناهم‌سو با نتایج حاضر، جمع‌گرایی با پذیرا شدن و باورکردن رابطه معنی‌دار ندارد. در بررسی انجام‌گرفته به‌سیله چوو و همکاران^۱ (۲۰۱۰)، سه اصل نظری ظاهر می‌شود: ۱- فرهنگ بر انواع عوامل استرس‌زا که منجر به خودکشی می‌شود تأثیر می‌گذارد؛ ۲- معانی فرهنگی مرتبط با عوامل استرس‌زا و خودکشی بر رشد تمایلات خودکشی و آستانه تحمل فرد

برای درد روانی و اقدامات خودکشی بعدی تأثیر می‌گذارد؛ ۳- فرهنگ بر نحوه بیان افکار، قصد، برنامه‌ها و تلاش‌های خودکشی تأثیر می‌گذارد. اشاعه فرهنگ فاصله قدرت کم در جامعه سبب می‌شود تا افراد در جامعه دارای شغل و هدف بوده و در جامعه تحت فعالیت خود احساس عدالت و برابری داشته و به شیوه‌ای مؤثر و در راستای اهداف جامعه خویش مشغول به فعالیت گردند، به این نحو رضایت آن‌ها از زندگی بیشتر شده و وفاداری و تعهد نیز ارتقا می‌یابد (رفیعی و همکاران، ۱۳۹۳).

در نتیجه، جوانان کم‌تر به فعالیت‌های تنش‌زا و بی‌هدف نظیر اعتیاد به دنیای دیجیتال و گوشی هوشمند می‌پردازند و افکار خودکشی نیز کاهش می‌یابد. در مطالعه ادیب و همکاران (۱۳۸۷)، نتایج پژوهش مؤید وجود رابطه میان فرهنگ فاصله قدرت و فرسایش اجتماعی، به‌عنوان یکی از ابعاد تاریک زندگی اجتماعی است.

به‌علاوه، در جوامعی که افراد دارای خطرپذیری بالا هستند، معمولاً این خطرپذیری شامل رفتارهایی می‌شود که انجام آن موجب پیشرفت فرد در زندگی آینده می‌گردد، اما در برخی جوامع که فرهنگ خطرپذیری در اقدام به چنین اقدامات مثبتی پایین است، خطرپذیری معمولاً در افکار خودکشی، آسیب به خود و پایان دادن به زندگی بالاتر است. در این راستا، مطالعه صابری و همکاران (۱۴۰۲) نشان داد که قشر جوان در ایران خطرپذیری در افکار خودکشی بالاتری دارند که یافته پژوهش حاضر نیز این نکته را تأیید می‌کند.

در کل در مورد نتایج این پژوهش می‌توان اظهار داشت که اعتیاد به گوشی هوشمند با واسطه‌گری نگرش‌های فرهنگی بر افکار خودکشی دانشجویان تأثیرگذار است و هرچه میزان وابستگی به گوشی هوشمند بیشتر باشد، مردسالاری-زن‌سالاری و فاصله قدرت افزایش یافته و جمع‌گرایی-فردگرایی و اجتناب از عدم اطمینان کاهش یافته و افکار خودکشی نیز در دانشجویان افزایش می‌یابد.

تقدیر و تشکر

بر خود لازم می‌دانیم تا از تمام کسانی که در اجرای این پژوهش یاری نمودند، سپاسگزاری کنیم.

منابع

۱. ادیب، مصطفی؛ علیپور درویش؛ زهرا، متقی، پیمان. (۱۳۸۶). عارضه‌ابی فرهنگ فاصله قدرت در سازمان. فصلنامه مطالعات فرهنگ - ارتباطات. ۹(۴): ۳۷-۹.
۲. آزادی، سارا؛ قمر، هدی. (۱۴۰۱). بررسی نقش میانجیگری نشخوار فکری و روان رنجوری در رابطه ی اعتیاد به موبایل (تلفن همراه) و پریشانی روانشناختی در نوجوانان شهر اهواز. مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی، ۳۸(۸)، ۱۱۷۱-۱۱۴۸. <http://noo.rs/ci2U3>
۳. امیری‌مصور پریسا، شمسانی فرشید، صادقیان عفت، تاپاک لیلی، مرادویسی لطیف. ارتباط افکار خودکشی با خودانتقادی و افسردگی در دانشجویان کارشناسی پرستاری. روان پرستاری. ۱۴۰۲؛ ۱۱ (۴): ۳۲-۲۳. <http://ijpn.ir/article۲۲۵۸-۱ fa.html>
۴. انیسی، جعفر، فتحی آشتیانی، علی، سلیمی، سیدحسین، و احمدی نوده، خدابخش. (۱۳۸۴). ارزیابی اعتبار و روایی مقیاس افکار خودکشی بک (BSSI) در سربازان. مجله طب نظامی، ۷(۱) (مسلل ۲۳)، ۳۷-۳۳. <https://sid.ir/paper/62015/fa> SID.
۵. بشرپور، سجاد، و احمدی، شیرین. (۱۴۰۱). مدل ساختاری ایده پردازی خودکشی بر اساس اعتیاد به شبکه های اجتماعی و بدرفتاری روانی با میانجی گری ذهن آگاهی در نوجوانان. طب انتظامی، ۱۲(۱)، ۰-۰.
۶. پریزاد، ناصر، یارمحمدی، ملکه، و علی نژاد، وحید. (۱۴۰۱). اعتیاد به تلفن هوشمند و ارتباط آن با احساس تنهایی. ترس از در حاشیه ماندن و عملکرد تحصیلی در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ارومیه. مجله دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه،

با توجه به یافته‌های به دست آمده، نگرش‌های فرهنگی حاکم بر جامعه در فضای اینترنتی موجود در گوشی هوشمند بر نگرش، افکار، رفتار و اعتقادات و عقاید او تأثیر می‌گذارند، جوانان به دلیل داشتن روحیه کنجکاوی، تنوع طلبی، خلاقیت، نیاز به تعاملات اجتماعی، تجربه متفاوت با دیگر سنین و ضرورت استفاده از اطلاعات تمایل بیشتری به استفاده از گوشی هوشمند دارند، اعتیاد به گوشی هوشمند با تأثیرپذیری از فرهنگ حاکم بر جوامع از جنبه‌هایی بر حضور افکار خودکشی در جوانان حاکم می‌شود. از یک سو، در جوامعی که خودکشی در آن رایج‌تر است و راه‌های متنوعی را در دسترس قرار می‌دهند، موجب شکل‌گیری این باور به صورت تدریجی می‌شود که خودکشی یک رفتار تکرارشونده و نجات‌بخش در مواقع فشارزا است و در نتیجه افکار خودکشی در ذهن او ریشه می‌دواند، افکار خودکشی اولین گام برای پایان دادن به زندگی و یکی از پیش‌بینی‌کننده‌های عمل خودکشی است؛ از سوی دیگر، تمرکز به زندگی آرمانی دیگران، جوانی را که از زندگی استاندارد مجازی ساختگی فاصله دارد، دچار ناامیدی و شکست و تنهایی می‌کند.

با نظر به این‌که در مطالعه عظیمی و همکاران (۱۴۰۱)، روان‌درمانی مبتنی بر فرهنگ بر کاهش افکار خودکشی اثرگذار بود و با توجه به اینکه بیشتر کاربران تلفن‌های هوشمند جوانان و نوجوانان هستند، فرهنگ‌سازی و مداخله‌های فرهنگی برای کاهش پیامدهای روانی آن و انجام اقداماتی جهت پیشگیری از اعتیاد به استفاده از تلفن هوشمند، ضروری به نظر می‌رسد تا جامعه حاضر به سمت یک جامعه آرمانی و با جرائم اجتماعی پایین‌تر پیش رود. در راستای نتایج پژوهش، با توجه به این‌که استفاده مشکل‌دار از گوشی هوشمند و پیدایش افکار خودکشی به فرهنگ و نگرش‌های فرهنگی هر جامعه نیز مربوط می‌گردد، برگزاری جلسات بینش‌دهنده و تأکید بر اثر فرهنگ بر بعد روان، امری ضروری و مؤثر است.

- ۲۰ (۱) پیاپی ۱۵۰)، ۴۳-۵۴.
۷. جعفری هرنندی، رضا؛ بهرامی، سوسن. (۱۳۹۸). تاثیر اعتیاد اینترنتی، سلامت روانی و معنوی دانشجویان دانشگاه قم. علوم و فنون مدیریت اطلاعات، ۵(۱)، ۷۷-۵۵.
https://journals.gom.ac.ir/article_1376.html
۸. جعفری، توحید، و مقیمی. (۱۳۹۳). بررسی رابطه نگرش‌های فرهنگی و خلاقیت کارکنان. مجله علمی، ۱۲(۳)، ۵۸۸-۵۶۹.
https://jomc.ut.ac.ir/article_35319_4544.html/article_51524.html
۹. حسینی، سید رسول، مقدس شرق، عمار، غفوری فرد، و محمدی باجگیران. (۱۴۰۲). بررسی اثر عوامل فرهنگی بر خلق اعتماد به تجارت الکترونیک در شرکت های کوچک و متوسط دانش بنیان. دانش کارآفرینی، ۳(۱).
https://journals.srbiau.ac.ir/article_22575.html
۱۰. خزاعی، طیبه، سعادت جو، شبانی، صنوبری، و بازیان. (۱۳۹۲). بررسی شیوع وابستگی به موبایل و ارتباط آن با عزت نفس دانشجویان. دانش و تندرستی، ۲۸(۸)، ۱۵۶-۱۶۲.
<http://noo.rs/HUOd5>
۱۱. دانایی. (۱۴۰۲). نقش ابعاد فرهنگ در اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی با نقش میانجی اعتماد و سودمندی درک شده (مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی سمنان). علوم اجتماعی دانشگاه فردوسی مشهد، ۲۰(۴)، ۳۱-۱.
۱۲. رفیعی سیما، پوررضا ابوالقاسم، رحیمی عباس. بررسی فاصله قدرت و پیامدهای آن در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران. بیمارستان. ۱۳۹۳؛ ۱۳ (۱) ۲۵-۳۳.
<URL:-5289-1-fa.html>
<http://jhosp.tums.ac.ir/article->
۱۳. سلیمانی، اسماعیل، نارویی، یعقوب، فتاحی، ستار، و مقدم، علی. (۱۳۹۶). رابطه اهمال کاری تحصیلی و ابعاد آن با اعتیاد به اینترنت در دانشجویان با توجه به جنسیت و فرهنگ ایرانی. کنفرانس بین المللی فرهنگ
- آسیب شناسی روانی و تربیت.
- SID. <https://sid.ir/paper/890589/fa>
۱۴. شاهرودی، سلطانی، نوری، و ریگی. (۱۳۹۷). بررسی رابطه وابستگی اعتیاد گونه به تلفن همراه با انگیزه پیشرفت و عملکرد تحصیلی دانشجویان شهر خاش منطقه بلوچستان. مجله روانشناسی و روانپزشکی شناخت، ۵(۶)، ۷۰-۵۷.
- http://shenakht.muk.ac.ir/files/site1/user_files_746ef7/shahroodi-A-10-576-1-2c09170.pdf
۱۵. شریفی رهنمو، سعید، و سراجی، فرهاد. (۱۴۰۰). تحلیل کانونی رابطه اعتیاد گوشی هوشمندی با میزان امنیت روانی و فرهنگی جوانان. مطالعات فرهنگی پلیس (دانش انتظامی همدان)، ۸(۳) پیاپی ۳۰)، ۲۱-۳۳.
SID. <https://sid.ir/paper/411011/fa>
۱۶. شفیع نژاد، مجتبی، زارع شاه آبادی، اکبر، محمدی، زهرا، و آزادواری، الناز. (۱۴۰۰). واکاوی نقش عوامل خانوادگی در اقدام به خودکشی (مطالعه ی موردی: زنان شهر آبدانان) محورهای موضوعی: پژوهش مسائل اجتماعی ایران. پژوهش مسائل اجتماعی ایران، ۲۱(۲)، ۱-۲۹.
SID. <https://sid.ir/paper/959045/fa>
۱۷. شهبازیان خونیک، آرش، شیخعلی زاده، سیاوش، محمدیان قریبه، علی اصغر، رشبری دیباور، محمد، علی پور، فاطمه &، آناهید، ابراهیم. (۱۳۹۸). نقش تشخیصی هوش اخلاقی، ذهن آگاهی و اعتیاد به گوشی هوشمند در احتمال خودکشی دانشجویان / اندیشه های نوین تربیتی. ۱۵(۴)، ۲۰۳-۲۲۲.
Doi://10.22051/jontoe.2020.25487.2600
۱۸. شیرزادگان، راضیه، محمودی، ناهید، و بیرانوند، افسانه. (۱۳۹۷). ارتباط بین اعتیاد به گوشی‌های هوشمند و سلامت روان دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی آبادان. مجله اصول بهداشت روانی، ۲۱(۱)، ۶۷-۷۰.
- https://jfmh.mums.ac.ir/?_action=showPDF&_ob=71d1bc848757f574936b4cec28b94a90&article=13887&fileName=full_text.pdf&sc=1

<https://www.sid.ir/paper/1145544/fa>

۲۵. فتحی، آیت اله، صادقی، سولماز، شریفی رهنمو، سعید، رستمی، حسین، و عباسی کسان، حامد. (۱۳۹۹). پیش بینی ویرسم رایانه ای و استیگمای موج اول اپیدمی کرونا بر اساس ابعاد اعتیاد اینترنتی در بین جوانان. مجله پزشکی بالینی ابن سینا (مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی همدان)، ۲۷(۲) (مسلسل ۹۶)، ۱۲۴-۱۳۲.

SID. <https://sid.ir/paper/363942/fa>

۲۶. فرهودی، فائزه. (۱۳۹۸). تأثیر نگرش های فرهنگی دانشجویان کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش شناسی بر قضاوت ربط: بر اساس شاخص های نگرش فرهنگی هافستد. پردازش و مدیریت اطلاعات (علوم و فناوری اطلاعات)، ۳۴(۳)، ۱۳۹۹-۱۴۲۲.

SID. <https://sid.ir/paper/131072/fa>

۲۷. کیانی چلمردی، احمدرضا، رشید، سجاد، و رمضانی، شکوفه. (۱۳۹۸). اعتباریابی مدل یکپارچه انگیزشی ارادی خودکشی در بین دانشجویان: مدل ساختاری. مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران (اندیشه و رفتار)، ۲۵(۲)، ۱۹۴-۲۰۹.

SID. <https://sid.ir/paper/16949/fa>

۲۸. مظفری، محمدمهدی. (۱۳۹۶). فرهنگ سازی استفاده بهینه از اینترنت (شبکه اجتماعی) و جلوگیری از آسیبهای آن در بین دانشجویان دانشگاههای علمی و کاربردی شهر قزوین. فرهنگ در دانشگاه اسلامی، ۷(۲) (پیاپی ۲۳)، ۱۴۳-۱۵۸.

SID. <https://sid.ir/paper/236968/fa>

۲۹. مهرداد صدر محمد، برجعلی احمد، اسکندری حسین، دلاور علی. (۱۴۰۲). طراحی و اعتباریابی برنامه درمانی مبتنی بر رویکرد سیستم های خانواده درونی (IFS) و اثربخشی آن بر اعتیاد به اینترنت مجله علوم روانشناختی. ۲۲ (۱۲۱): ۳۶-۱۹.

URL: <http://psychologicalscience.ir>

۳۰. نوروزی کینچاه، طاهره. (۱۳۹۸). بررسی رابطه بین اعتیاد به استفاده از شبکه های اجتماعی با سلامت روان و ویژگی های شخصیتی در مردان و زنان ۱۵ تا ۴۰ ساله منطقه ۱۷ تهران. کنفرانس بین المللی توسعه

۱۹. صابری، معصومه، دودانگه، سمیرا، عدنانی ساداتی، سیدجعفر، محمدی، زهرا سادات و هاشمی، سیده زهرا. (۱۴۰۲). بررسی فراوانی افکار خودکشی در بیماران مبتلا به عفونت کووید-۱۹ بستری در بیمارستان بوعلی سینای قزوین. مجله دانشگاه علوم پزشکی قم. ۱۷ (۱): ۶۱-۷۲.

URL: <http://journal.muq.ac.ir/article-3739-1-fa.html>

۲۰. صفری دشتکی، محمد و سلاجقه، سنجر. (۱۳۹۷). بررسی رابطه ابعاد فرهنگی هافستد با شکل گیری شبکه های خط مشی در نظام آموزش عمومی کارآفرینی ایران. *دوماهنامه علمی - پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی*. ۹(۳۶)، ۱-۲۶.

[20.1001.1.20086369.1397.9.36.1.6](https://doi.org/10.1001.1.20086369.1397.9.36.1.6)

۲۱. عامری شهرابی، محسن، جعفری، علی، و بخشی، مهدیه. (۱۳۹۸). رابطه اعتیاد به شبکه های اجتماعی گوشی هوشمند با هویت جنسی و روابط عاطفی (مورد مطالعه: مردان ۱۸ تا ۳۰ ساله شهر اردبیل). مدیریت فرهنگی، ۱۲(۴۴)، ۳۳-۴۶.

SID. <https://sid.ir/paper/516512/fa>

۲۲. عظیمی اکرم، یزدخواستی فریبا، مرآئی محمدرضا، ابراهیمی امراله. (۱۴۰۱). مقایسه اثربخشی روان درمانی مبتنی بر فرهنگ و درمان شناختی رفتاری بر افسردگی و افکار خودکشی با توجه به نقش تعدیل گر نوروتروفیک مشتق شده از مغز در دختران نوجوان. تازه های علوم شناختی. ۲۴ (۳): ۱۴۸-۱۶۳.

URL: <http://icssjournal.ir/article-1363-1-fa.html>

۲۳. عماد، یاسمن، و هادیان فرد، حبیب. (۱۳۹۸). پیش بینی گرایش به خودکشی بر مبنای جنسیت، وضعیت تاهل، راهبردهای مقابله ای، جهت گیری مذهبی و میزان افسردگی. مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران (اندیشه و رفتار)، ۲۵(۲)، ۱۷۸-۱۹۳.

SID. <https://sid.ir/paper/16948/fa>

۲۴. فتحی، آیت اله، صادقی، سولماز و شریفی رهنمو، سعید (۱۴۰۳). مدل ساختاری رابطه بین عوامل سازمانی و اقتصادی-اجتماعی با گرایش به خودکشی سربازان وظیفه فراجا: نقش واسطه ای شرایط عاطفی خانواده: ۲۸۸-۳۰۳.

39. Hofstede, G., Hofstede, G. J., & Minkov, M. (2010). *Cultures and Organizations: Software of the Mind*. Revised and expanded 3rd Edition. N.-Y.: McGraw-Hill, 560.
<https://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/454134>
40. Jenaro, C., Flores, N., Cruz, M., Pérez, M. C., Vega, V., & Torres, V. A. (2018). Internet and cell phone usage patterns among young adults with intellectual disabilities. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 31(2), 259-272.
<https://doi.org/10.1111/jar.12388>
41. Koo, H. Y. (2009). Development of a cell phone addiction scale for Korean adolescents. *Journal of Korean Academy of Nursing*, 39(6), 818-828. <https://doi.org/10.4040/jkan.2009.39.6.818>
42. Kuss, D. J., Kanjo, E., Crook-Rumsey, M., Kibowski, F., Wang, G. Y., & Sumich, A. (2018). Problematic mobile phone use and addiction across generations: The roles of psychopathological symptoms and smartphone use. *Journal of technology in behavioral science*, 3, 141-149.
<https://link.springer.com/article/10.1007/s41347-017-0041-3>
43. Li, Y., Wang, Z., You, W., & Liu, X. (2022). Core self-evaluation, mental health and mobile phone dependence in Chinese high school students: why should we care. *Italian Journal of Pediatrics*, 48(1), 28.
<https://link.springer.com/article/10.1186/s13052-022-01217-6>
44. Lin, I. H., Ko, C. H., Chang, Y. P., Liu, T. L., Wang, P. W., Lin, H. C., ... & Yen, C. F. (2014). The association between suicidality and Internet addiction and activities in Taiwanese adolescents. *Comprehensive psychiatry*, 55(3), 504-510.
<https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2013.11.012>
45. Takao, M., Takahashi, S., & Kitamura, M. (2009). Addictive personality and problematic mobile phone use. *Journal of Cybertherapy and Rehabilitation*, 12(5), 501-507.
<https://doi.org/10.1089/cpb.2009.0022>
46. World Health Organization. World Health Organization model list of essential medicines: 22nd list
- پایدار و عمران شهری.
SID. <https://sid.ir/paper/899824/fa>
۳۱. الیاسی، کبری. (۱۴۰۱). رابطه اعتیاد به تلگرام و اینستاگرام با نشخوار ذهنی و نگرانی در دانش آموزان مقطع متوسطه اول شهرستان ساری. *پژوهش های کاربردی در مدیریت و علوم انسانی*, ۷(۳), ۱۴۳-۱۵۱.
<http://noo.rs/zC8WF>
۳۲. یزدانی. (۱۳۹۶). آثار سودمند و زیان بار استفاده از رسانه های ارتباطی نوین (اینترنت، ماهواره و تلفن همراه) از دیدگاه دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهر بهار. *فناوری آموزش*, ۱۲(۴), ۳۳۷-۳۴۶.
<https://doi.org/10.22061/jte.2018.2785.1713>
33. Alpaslan, A. H., Avci, K., Soyulu, N., & Guzel, H. I. (2015). The Association between Problematic Internet Use, Suicide Probability, Alexithymia and Loneliness among Turkish Medical Students. *J Psychiatry* 18: 1000208. doi: [10.4172/2.Psychiatry.1000208\(2\)](https://doi.org/10.4172/2.Psychiatry.1000208(2)).
34. Chu, J. P., Goldblum, P., Floyd, R., & Bongar, B. (2010). The cultural theory and model of suicide. *Applied and Preventive Psychology*, 14(1-4), 25-40.
<https://doi.org/10.1016/j.appsy.2011.11.001>
35. Chu, J., Maruyama, B., Batchelder, H., Goldblum, P., Bongar, B., & Wickham, R. E. (2020). Cultural pathways for suicidal ideation and behaviors. *Cultural diversity and ethnic minority psychology*, 26(3), 367.
<https://psycnet.apa.org/buy/2019-65952-001>
36. Collins, I. P., & Paykel, E. S. (2000). Suicide amongst Cambridge university students 1970-1996. *Social psychiatry and psychiatric epidemiology*, 35, 128-132.
<https://doi.org/10.1007/s001270050195>
37. Gao, T., Li, J., Zhang, H., Gao, J., Kong, Y., Hu, Y., & Mei, S. (2018). The influence of alexithymia on mobile phone addiction: The role of depression, anxiety and stress. *Journal of affective disorders*, 225, 761-766.
<https://doi.org/10.1016/j.jad.2017.08.020>
38. Hofstede, G., & Bond, M. H. (1984). Hofstede's culture dimensions: An independent validation using Rokeach's value survey. *Journal of cross-cultural psychology*, 15(4), 417-433.
<https://doi.org/10.1177/0022002184015004003>